

Warszawa, 23.04.2024 r.

Pan Premier Donald Tusk

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

LIST OTWARTY W SPRAWIE PRZECIWDZIAŁANIA ZANIECZYSZCZENIU SZTUCZNYM ŚWIATŁEM

Wielce Szanowny Panie Premierze,

Zwracamy się z prośbą o poparcie działań legislacyjnych w celu wprowadzenia w Polsce przepisów przeciwdziałających zanieczyszczeniu światłem (ang. light pollution). Niedawno z Sejmu Rzeczypospolitej Polski wpłynął do KPRM dezyderat Komisji do Spraw Petycji, wskazujący iż problem ten wymaga kompleksowego uregulowania prawnego (dezyderat nr 82 z 6 marca 2025 r., petycja BKSP-155-X-126/24).

Nadmierne zanieczyszczenie sztucznym światłem ma szereg negatywnych oddziaływań, na co wskazują badania naukowe omawiane w dostępnej literaturze przedmiotu np.:

1. *Light pollution is skyrocketing*, Falchi & Bará, Science, 2023;
2. *Zanieczyszczenie światłem w Polsce, Raport 2023*. Red. A. Z. Kotarba, wyd. CBK PAN;
3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko.

Negatywne oddziaływanie dotyczy wpływu na zdrowie ludzi (np. problemy ze snem u części osób), wpływu na rośliny i zwierzęta, na ochronę środowiska (prąd w Polsce w dużej części produkowany jest z węgla). Niewłaściwa konstrukcja lamp rodzi zbędne koszty dla miast i gmin: wyświecanie światła we wszystkich kierunkach zamiast kierunkowo na oświetlenie ulic.

Z perspektywy Polskiego Towarzystwa Astronomicznego, które zrzesza zawodowych astronomów, chcielibyśmy zwrócić uwagę na problem, jaki rodzi to dla prowadzenia badań astronomicznych z terenu Polski. Podkreślamy, że celem nie jest „wyłączenie wszystkich źródeł światła”, lecz oświetlanie poszczególnych obszarów w odpowiednio oszczędny sposób (kierunkowo). Wskazane byłoby również wprowadzenie stref ochronnych, np. w pobliżu obserwatoriów astronomicznych.

Działania w sprawie podejmuje także Rzecznik Praw Obywatelskich, a z naszej korespondencji z Ministerstwem Klimatu i Środowiska wynika, iż widzi ono potrzebę rozwiązania problemu na drodze prawnej (DIŚ-V.055.56.2024.MO z dnia 23.10.2024). Są państwa, w których wprowadzono już ogólnokrajowe przepisy, np. Francja czy Chorwacja. Rozpoczęły się także działania na poziomie Unii Europejskiej, za prezydencji hiszpańskiej w 2023 roku.

Polskie Towarzystwo Astronomiczne gotowe jest wziąć udział w pracach nad rozwiązaniami prawnymi dotyczącymi ochrony przed nadmiernym zanieczyszczeniem sztucznym światłem, a także możemy wskazać ekspertów z tej dziedziny.

Z wyrazami szacunku,
Prof. dr hab. Marek J. Sarna
Prezes Polskiego Towarzystwa Astronomicznego